

SOUPIS FOTOGRAFICKÝCH PORTRÉTŮ VÝZNAČNÝCH BRYOLOGŮ ZE SBÍRKY ZDENĚKA PILOUSE

List of photographic portraits of outstanding bryologists from the collection of Zdeněk Pilous

Zdeněk Soldán

*Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra botaniky,
Benátská 2, CZ-128 00 Praha 2; e-mail: sold@natur.cuni.cz*

Abstract:

Czech bryologist Zdeněk Pilous (1912–2000) compiled a collection of photographic portraits of prominent foreign as well as outstanding Czechoslovak bryologists. This contribution contains an alphabetic list of 124 bryologists captured in the photographs in his collection. Scans of the portraits are available upon request.

Key words:

bryology, historical photos, scanned photos

Zdeněk Pilous byl rozhodně velmi výraznou postavou české, potažmo československé bryologie. Dovolím si citovat pasáž příspěvku uveřejněného u příležitosti jeho úmrtí v tomto zpravodaji a platnou i v současnosti (Buryová 2002): „Naše mechy. Ilustrovaný klíč k určování mechů československých (1948); Klíč k určování mechorostů ČSR spolu s J. Dudou (1960); Mechy rašeliníkovité (1972) jako první díl Flóry ČSSR, série C. To jsou vrcholky ledovce, díla v Čechách dodnes nepřekonaná, doposud jediné existující souborné určovací pomůcky v českém jazyce.“

Zdeněk Pilous se narodil 5. 11. 1912 v Březových Horách u Příbrami a zemřel 30. 12. 2000. Byl absolventem učitelského ústavu v Příbrami. Po ukončení studií nastoupil na místo učitele do obce Nezbudská Lúčka na Slovensku a po roce 1938 působil jako učitel na Libochovicku. Současně složil zkoušky pro vyučování na druhém stupni a od roku 1945 se stal středoškolským pedagogem v Hostinném. V letech 1965–1972 pak působil jako vědecký pracovník Muzea v Podkrkonoší v Trutnově. Zabýval se fytogeografií, taxonomií a ekologií mechorostů. Objevil několik desítek nových druhů pro československou bryoflóru a shromáždil velmi obsáhlý

bryologický herbář (především mechy), který je v současnosti deponován v Národním muzeu v Praze (PR).

Měl jsem možnost pana Pilouse několik let před jeho smrtí navštívit v podkrkonošském Hostinném. Zde mě v rodinném domku přátelsky uvedl do svého „mechového království“ v podobě malé podkrovní místnosti přeplněné balíky s herbářovými položkami a „naštovanými“ sloupy knih a separátů. A můj další nesmazatelný dojem z návštěvy – stěny, respektive zbylé, tj. balíky nezastavěné, části stěn pokojíku pokryté nespočetnými portréty význačných světových bryologů.

Moje druhá, pozdější návštěva Hostinného už byla smutná. Po skonu pana Pilouse jsem se podílel na převozu jeho herbáře do Národního muzea v Praze. Při této události jsem dostal od jeho syna Vlastimila velkorysou nabídku, respektive dar převzít otcovu sbírku portrétů význačných domácích i zahraničních bryologů. V dnešní „internetové“ době není většinou problém získání přehršle informací o všemožném, tedy i fotografické podobě kdekoho. Ale...

Impulsem k vytvoření tohoto sdělení byl nedávný dotaz kolegy I. Novotného z Moravského zemského muzea v Brně, zda náhodou nemám fotografii bryologa Rudolfa Vaňka, kterou nelze prostřednictvím internetu získat a kterou by uvítal pro prezentaci svého příspěvku u příležitosti konference ČBS. Oprášil jsem tedy krabici obsahující portréty, našel portrét R. Vaňka, který jsem Ivanovi zaslal. Následně jsem sepsal přehled všech fotografií a tímto je nabízím případným zájemcům k zapůjčení či po dohodě k zaslání v oskenované formě.

Kolekce představuje soubor 124 fotografií. Jde v převážné většině o portréty bryologů či bryoložek a několika dalších botaniků či mykologů; kvalita reprodukcí samozřejmě odpovídá době jejich pořízení. Valná většina obrázků je ručně zlepěna černou páskou do skla o formátu 10 × 5 cm, 11 portrétů je ve formátu 21 × 14 cm.

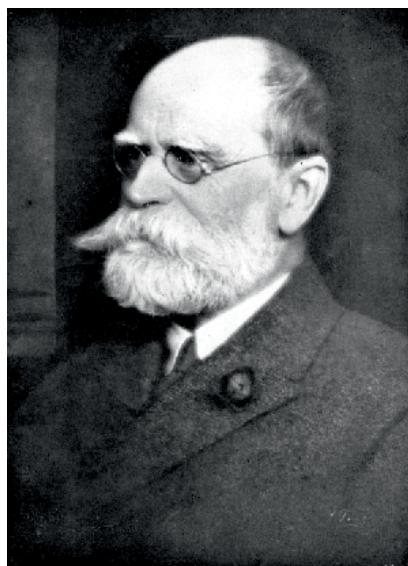
Jména a data narození a úmrtí – s několika opravami – byly převzaty z kapitoly „Seznam autorů a zkratek jejich jmen“ v díle Pilouse (Pilous 1971).

Abecedně uspořádaný seznam bryologů a ostatních badatelů ze sbírky Z. Pilouse

Abramov I. I. (1912–1990) – **Abramova** A. L. (1915–1975) – **Adlerz** E. (1854–1918) – **Allorge** P. (1891–1944) – **Amann** J. (1859–1936) – **Andrews** A. R. (1878–1961) – **Anzi** M. (1812–1883) – **Arnell** S. V. (1895–1970) – **Arnold** F. Ch. G. (1828–1901) – **Åberg** G. J. (1863–1940) – **Ångström** J. (1813–1879) – **Bartram** E. B. (1878–1964) – **Bauer** A. (1860–1942) – **Berggren** S. (1837–1917) (2x v rozdílném provedení) – **Berkeley** M. J. (1803–1889) – **Bescherelle** E. (1828–1903) – **Best** G. N. (1846–1926) – **Boros** Á. (1900–1973) – **Braun** A. C. H. (1805–1877) –

Breidler J. (1828–1913) – **Britton** E. G. K. (1858–1934) – **Brotherus** V. F. (1849–1929) – **Brown** R. (1773–1859) – **Bryhn** N. (1854–1016) – **Cardot** J. (1860–1934) (2x v rozdílném provedení) – **Cassares-Gill** A. (1872–1929) – **Correns** E. C. (1863–1933) – **Culmann** P. (1860–1936) – **De Notaris** G. (1805–1877) – **Dědeček** J. (1843–1915) – **Dillenius** J. J. (1684–1747) – **Dismier** G. (1856–1942) – **Dixon** H. N. (1861–1944) – **Dusén** C. F. (1849–1919) – **Dusén** P. (1855–1926) – **Familler** I. (1863–1923) – **Fleischer** M. (1861–1930) – **Fries** E. M. (1794–1878) – **Frye** T. Ch. (1869–1962) – **Gander** H. (1832–1903) – **Garovaglio** S. (1805–1882) – **Geheeß** A. (1842–1909) – **Głowiak** J. (1846–1915) – **Gray** A. (1810–1888) – **Grout** A. J. (1867–1947) – **Györrfy** I. (1880–1959) – **Hagen** I. S. (1854–1917) – **Hampe** G. E. L. (1795–1881) – **Hartman** C. J. (1790–1849) – **Hazslinszky** F. Á. (1818–1896) – **Hedwig** J. (1730–1799) – **Herzog** T. (1880–1961) – **Hooker** W. J. (1785–1865) – **Hult** R. (1857–1899) – **Husnot** P. T. (1840–1929) – **Chałubiński** T. (1820–1889) – **James** T. P. (1803–1882) – **Jedlička** J. (1912–1959) – **Jennings** O. E. (1877–1964) – **Jensen** Ch. E. O. (1859–1941) – **Jones** D. A. (1861–1936) – **Juratzka** J. (1821–1878) – **Kablik** (Kablíková) J. E. (1787–1863) – **Kindberg** N. C. (1832–1910) – **Klinggraef** H. E. M. (1820–1902) – **Krieger** K. W. (1848–1921) – **Kucyniak** J. (1919–1962) – **Lazarenko** A. S. (1901–?) – **Lesquereux** L. (1806–1889) – **Levier** E. (1839–1911) (společné foto se Sommier S.) – **Limpricht** G. K. (1834–1902) – **Lindberg** H. (1871–1963) – **Lindberg** S. O. (1835–1889) – **Loeske** L. (1865–1935) – **Lorenz** P. G. (1835–1881) – **Lusier** A. (1872–1958) – **Matouschek** F. (1871–1945) – **Medelius** S. O. (1878–1930) – **Meylan** Ch. (1868–1941) – **Mikutowicz** J. M. (1872–1951) – **Milde** J. C. A. (1824–1871) – **Mitten** W. (1819–1906) – **Molendo** L. (1833–1903) – **Molkenboer** J. H. (1816–1854) – **Möller** H. A. (1866–1941) – **Mönkemeyer** W. (1862–1938) – **Müller** C. J. A. (1818–1899) – **Navašin** S. G. (1857–1930) – **Nees von Esenbeck** Ch. G. D. (1776–1858) – **Nichols** G. E. (1882–1939) – **Nicholson** W. E. (1866–1945) – **Osterwald** K. (1853–1923) – **Péterfi** M. (1875–1922) – **Pfeffer** W. F. P. (1845–1920) – **Podpěra** J. (1878–1954) – **Potier de la Varde** R. A. L. (1878–1961) – **Rabenhorst** G. L. (1806–1881) – **Reimers** H. J. O. (1893–1961) – **Renauld** F. (1837–1910) – **Röll** J. (1846–1928) – **Roth** G. (1842–1915) – **Russow** E. A. F. (1841–1897) – **Ryan** E. (1849–1905) – **Sainsbury** G. O. K. (1880–1957) – **Sauter** A. (1800–1891) (+ negativ na skle) – **Savič-Ljubitzkaja** L. I. (1886–1982) – **Schiffner** V. F. (1862–1944) – **Schimpfer** W. P. (1808–1880) (+ negativ na skle) – **Smirnova** Z. N. (1898–1979) – **Steere** W. C. (1907–1989) – **Solms-Laubach** H. M. C. L. F. (1842–1915) – **Sommier** S. (1848–1922) (společné foto s Levier E.) – **Sullivant** W. S. (1803–1873) – **Suza** J. (1890–1951) – **Swartz** O. (1760–1818) – **Thériot** I. (1859–1947) – **Vaněk** R. (1899–1953) – **Velenovský** J. (1858–1949) – **Venturi** G. (1830–1898) – **Wahlenberg** G. (1780–1851) – **Warnstorff** C. F. (1837–1921) – **Weidmann** A. (1850–1915) – **Zetterstedt** J. E. (1828–1880).

Ukázka portrétů R. Vaňka, J. Velenovského a A. Weidmanna

LITERATURA

- Buryová B. (2002): Památce pana Zdeňka Pilouse (1912 – 2000). – Bryonora 29: 25–26.
Pilous Z. (1971): Bryophyta. Mechorosty. Sphagnidae – Mechky rašeliníkové. – In: Pilát A. [ed.], Flora ČSSR, řada C. Vol. 1: 1–412, Academia, Praha.